Mote med matt

Matte farger og flater er på full fart inn i motebildet. Klær, sko, interiør og biler er noen av områdene trenden viser seg mer og mer. Men hvorfor blir det matt?

Av ifi.no

Mange er lei av gull og glitter, og de matte farger og flater harmonerer med naturtrendene som preger mange hjem i dag. Matte flater er en global trend representert av alt fra kjøkkenmaskiner til biler, stoffer og maling.

Matt mystikk

En matt overflate fanger opp lyset og framstår rolig, mens den blanke kaster lyset tilbake og gir et mer livlig uttrykk. Fargen på en matt, ru overflate oppleves også dypere enn tilsvarende farge på en blank flate. Dette henger sammen med hvordan overflaten absorberer og reflekterer lyset. En ruglete, ujevn overflate absorberer store deler av lyset, og reflekterer det resterende lyset i mange retninger. En blank flate reflekterer en større andel av lyset og virket dermed lysere. Den blanke flaten speiler også omgivelsene. Glatte flater oppleves ofte som kalde farger, mens ru eller teksturerte flater oppleves som varme.

Skal man male er alt dette viktig å ta hensyn til. Blank maling fremhever ujevnheter, mens matte skjuler. De små forskjellene i fargenyansene mellom matt og blankt kan utnyttes for å skape en liten variasjon i fargen. I dagens trendbilde snakkes det ofte om monokrom/ensfarget fargesetting. Da brukes bare én farge og man bruker ulike glansgrader. For eksempel kan matte, malte vegger kombineres med

halvblanke eller blanke lister og dører, eller matte felter på en vegg kan brukes sammen med andre blanke eller halvblanke felter i striper o.l.

Fikse fyllstoffer

Matte farger har fyllstoffer, ofte kalt matteringstoffer eller midler, som gjør fargen matt. Dess mer matteringsmiddel, dess mattere blir utrykket. Med mindre/lite matteringsmiddel blir malingen blankere. Mye matteringsstoffer gjør også overflaten mer ru og porøs, og det reflekteres mindre lys direkte tilbake.

Matteringsmidlene består gjerne av forskjellige typer silika-pulver, voks-tilsetninger eller fyllstoffer/ekstendere. Hvor godt de matterer, kalles matteringskraft.

Måten de påvirker glansen på, har med hvordan disse stoffene orienterer seg i overflaten på den tørre malingen el. lakkfilmen, og hvordan overflatestrukturen og ruheten endres. Partikkelstørrelsen til matteringsmidlet er her en viktig parameter.

Det er også en rekke andre parametere som påvirker glansen til en maling el. lakk; slik som bindemiddeltype, pigment, ekstenderer/fyllstoffer, løsemiddeltype, tilsetningsstoffer, tørkeforhold, underlagets struktur, filmtykkelse og påføringsmetode.

Hvordan måler man glans

Glans måles etter en skala fra 0 - 100 (glansenheter = GU Gloss Units) der 0 er det matteste og 100 blankeste. Alle har stort sett en oppfattelse av hva blank og matt er, men begrepene er diffuse og vil variere med øyet som ser. Man kan heller ikke oppfatte mindre forskjeller i glans med det blotte øye. Ved å måle glansgrader på en allmenn skala har man et verktøy for å beskrive en overflate som folk kan forstå, gjenkjenne og formidle videre.

Glans måles ved å sette/rette en bestemt mengde lys på en overflate og måle mengden av refleksjonen. Vinkel og metode bestemmes av overflaten. 60 ° vinkel er standard generell målevinkel, mens 20° vinkel benyttes ved høyglans overflater og 85° ved måling på matte overflater. Målerne leveres som enkeltvinkel målere, dobbel eller trippelvinkel i en måler.

Glansen på en overflate kan bli påvirket av flere faktorer som for eksempel mekanisk påvirkning, polering, skitt, slitasje, sot, type belegg som er påført, samt kvaliteten på underlaget. De matte flatene er ofte mer sårbare enn de blanke. En del halvblanke malinger blir også mer matte etter hvert.

Farge

Farge er en opplevelse som hos mennesker stammer fra de tre forskjellige typene tapper som finnes i øyet. Persepsjonen/oppfatningen av farge påvirkes både av det enkelte menneskets historie og av korttidseffekter, som f.eks. farger i nærheten.

Pigment er per definisjon et molekyl som absorberer og reflekterer bestemte bølgelengder av lyset og som gjengis i hjernen som en farge. Kilde: Wikipedia

Matt flate

Fargen på en matt, ru overflate oppleves som dyp, rolig og varm. Dette er fordi en ruglete, ujevn overflate absorberer store deler av lyset, og reflekterer det resterende lyset i mange retninger.

Blank flate

Glatte flater oppleves ofte som kalde. Dette er fordi en blank flate reflekterer en større andel av lyset og dermed virker lysere. Den blanke flaten speiler også omgivelsene.